

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ (назва навчальної дисципліни)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності: 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)

Обмеження для вибору: після вивчення дисципліни «Методика трудового навчання технологій і креслення»

Кількість кредитів (годин): 4 (денна форма: год.: 24 - лекції; 24 – практичні; 72 - самостійна робота; заочна форма: год.: 6 - лекції; 6 – практичні; 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали:

<http://moodle.idgu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1383>

2. Інформація про викладача

ПІБ: *Куліненко Лілія Борисівна*

Науковий ступінь, вчене звання, посада: *доктор філософських наук, професор*

Кафедра: *кафедра технологічної освіти та природничих наук*

Робочий e-mail: fedorovaolgav67@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: п'ятниця 15:00 – 16:00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предмет дисципліни: методи та особливості формування професійного самовизначення учнівської молоді.

Мета дисципліни - підготовка здобувачів вищої освіти до здійснення профорієнтаційної роботи з учнями, забезпечення керування їхнім професійним самовизначенням, вибором та професії.

Результати навчання:

Студенти, що опанують дисципліну «Методика професійного самовизначення» зможуть розуміти і знати:

- сутність профорієнтації як фактора формування трудового потенціалу та регулювання ринку праці; форми, функції та принципи профорієнтації; систему управління профорієнтаційною діяльністю;

- нормативно-правове забезпечення профорієнтації в Україні;
- основи професіографії; існуючі класифікації професій;
- вимоги професій по психофізіологічних якостей людини;
- зміст професіограми;
- процедуру розробки психограми;
- основи психодіагностики;
- психологічну структуру особистості; типологію людини і професії; методи професійної психодіагностики; структуру інтелекту;

- методику вимірювання інтелектуального потенціалу особистості; зміст профінформації та зарубіжний досвід її проведення;
  - зміст профконсультації та етичні принципи діяльності профконсульта; психолого-педагогічні вимоги до проведення індивідуальних бесід;
  - процедуру проведення професійного добору і професійного відбору; методи оцінювання персоналу та їх поєднання в процесі профвідбору;
  - інноваційні технології проведення співбесіди; особливості профвідбору в зарубіжних країнах;
  - види професійної адаптації як напрямку профорієнтації;
- Матеріал курсу дозволяє сформувати наступні уміння й навички:
- застосовувати сучасні технології проведення психодіагностичних досліджень обираючих професію (випускників шкіл, безробітних тощо) та претендентів на робочі місця (посади); проводити профдобр і профвідбір для професій, що потребують профвідбору;
  - визначати професійну придатність людини; розробляти психологічні профілі особистості і професії, професіограм, персонограм, діаграм розвитку професійних компетенцій у працівника та їх значимості для посади;
  - використовувати інноваційні технології проведення співбесіди; застосувати нетрадиційні методи профвідбору; проведення профвідбору за компетенціями працівника;
  - вміння поєднувати методи оцінювання персоналу в процесі профвідбору; проводити професійний кліринг; організувати управління професійною адаптацією.

Комунікація здатний вчитися упродовж життя та свідомо вибрати майбутню професію, вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності.

Автономність та відповідальність усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності; відповідально ставиться до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у навчально – виховному процесі та позаурочній діяльності.

4. Зміст дисципліни

Тема 1. Загальні засади профорієнтаційної роботи.

Тема 2. Соціально-професійне самовизначення особистості.

Тема 3. Основи професійної діагностики.

Тема 4. Система професійної орієнтації учнівської молоді.

Тема 5. Професійна орієнтація учнів закладів освіти.

Тема 6. Професійна адаптація, зміна професії та переорієнтація

5. Політика курсу

Відвідування занять

У звичайному режимі роботи університету лекційні заняття проводяться в навчальних аудиторіях. У змішаному режимі лекційні заняття проводяться через платформу дистанційного навчання. Відвідування лекційних занять є обов'язковим. Політика дедлайнів та перескладань: визначається до Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

З метою підвищення академічної чесності та сприяння особистому розвитку, студентам заборонено використовувати будь-які технології штучного інтелекту у виконанні завдань та тестів.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Форма проміжного контролю – модульна контрольна робота

Форма підсумкового контролю – залік.

Схема формування підсумкової оцінки

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях, участі у роботі на лабораторних заняттях, виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання МКР
Мінімальний рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Шкала переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в оцінку за традиційною шкалою

Сума балів	Оцінка за національною шкалою
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	не зараховано (повторний курс)

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінювання під час аудиторних занять враховує активність студентів на занятті, рівень розуміння матеріалу та використання його при розв'язанні практичних завдань, грамотна побудова усних відповідей та якість оформлення письмових відповідей, презентацій чи інших видів завдань.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Студент вільно володіє матеріалом, ґрунтовно та всебічно розкриває зміст питання із використанням наукових термінів; викладає самостійно, вільно, аргументовано, проявляє нешаблонність мислення; висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів.
4 бали	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом; розкриває теоретичні відомості з питань дисципліни; знає основні теоретичні положення з питань курсу. Однак, допускає незначні огріхи при відповіді на питання чи прослідковується деяка неповнота відповіді, скутість у висловленій думці, або не демонструє здатність висловлювати та аргументувати своє ставлення до альтернативних поглядів на питання.
3 бали	Студент володіє мінімальним понятійним і фактичним апаратом; розкриває зміст питання поверхово, фрагментарно, непослідовно, пояснення термінів неповні або не науковому рівні; не демонструє здатність до глибокого аналізу, використання обов'язковою літературою, не може повністю розкрити сутність окремих технологій, навести власні приклади.
2 бали	Студент володіє базовим понятійним і фактичним апаратом, розкриває зміст питання, але поверхово та обмежено, є неточності або огріхи у відповідях, відсутня аргументація або вона слабко розвинена. Демонструє обмежену здатність висловлювати власні думки та робити висновки. Завдання для самостійної роботи не виконані.
1 бал	Студент демонструє мінімальне володіння понятійним і фактичним апаратом. Розкриття змісту питання фрагментарне та поверхове. Допускає велику кількість неточностей та помилок у відповідях, аргументація відсутня. Не виявляє здатності до глибокого аналізу чи критичного мислення.
0 балів	Відсутній на занятті без поважних причин

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Самостійна робота оцінюється за такими критеріями: рівень опанування темою, ступінь орієнтації в опрацьованому матеріалі, самостійність, активність, зацікавленість студента в обговоренні питань для самостійного вивчення.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Самостійна робота виконана у повному обсязі та своєчасно, викладено логічно, з узагальненням і висновками, додано творчий підхід до завдання, візуалізація матеріалу; під час виконання використано сучасна література, наведено власні приклади; якість оформлення роботи відповідає нормам. При захисті завдання демонструє володіння матеріалом.
4 бали	Самостійна робота виконана у повному обсязі та своєчасно, викладено логічно, наведено приклади, але відсутні висновки, творчий підхід до розв'язання завдання, не використана сучасна література; якість оформлення роботи відповідає нормам з окремими недоліками. При захисті завдання демонструє володіння матеріалом.
3 бали	Студент виконав самостійну роботу, однак її результати не в повному обсязі або несвоєчасно, під час її виконання не використав сучасну літературу, не навів приклади, оформлення роботи має недоліки, не відповідає встановленим вимогам. При захисті завдання не може пояснити більшу частину представленої інформації
2 бали	Студент виконав самостійну роботу з мінімальним рівнем розкриття суті завдання, не в повному обсязі та несвоєчасно. Якість оформлення роботи має серйозні недоліки. Під час захисту завдання не може пояснити представленої інформації.
1 бал	Студент виконав самостійну роботу, однак повністю не орієнтується у ньому. Під час захисту завдання не може пояснити представленої інформації.
0 балів	Самостійну роботу не виконано.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота проводиться у письмовій формі та включає два теоретичних питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом, вміння застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Оцінка	Критерії оцінювання
5	Під час відповіді на питання МКР студент продемонстрував володіння навчальним матеріалом в повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано виклав матеріал, правильно зробив висновки, додав власну оцінку поставленому запитанню, правильні приклади
4	Під час відповіді на питання МКР студент продемонстрував володіння навчальним матеріалом в повному обсязі, самостійно та аргументовано виклав матеріал, правильні приклади, однак не зробив висновки, не додав власну оцінку поставленому запитанню
3	Під час відповіді на питання МКР студент продемонстрував фрагментарне розуміння матеріалу, не зробив висновки. Приклади практичної реалізації шаблонні.
2	На питання МКР студент подав відповідь без розуміння суті питання.
1	На питання МКР студент подав відповідь, яка є перефразуванням поданого питання
0	Не відповів на питання

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Гончарова Н.О. Основи професійної орієнтації / За ред. В.Ф. Моргуна. Навчальний посібник. – К. : Видавничий Дім "Слово", 2010. – 168 с. 2. Кашкарьова Л. Р. Профорієнтація та профвідбір : Навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності "Практична психологія" / Л. Р. Кашкарьова. – Бердянськ : БДПУ, 2011. – 192 с.

2. Кокун О. М. Теоретико-методологічні засади дистанційної психодіагностики в професійній сфері / О. М. Кокун // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. – №7. – С. 65-68.

3. Конвенція про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів №142. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_05

4. Конспект профорієнтаційного заняття «Професії майбутнього» : наук. - практ. реком. / Л. М. Капченко, Н. В. Савченко, Н. В. Ортікова, Н. В. Балашова, Л. Й. Літвінчук, О. В. Грамма. – К. : ІПК ДСЗУ, 2017. – 35 с. – Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/konspektproforyentaciyного-zanyattya-profesiyi-maybutnogo2017>

5. Куліненко Л.Б. Сучасна профорієнтаційна робота та особливості її запровадження в сучасній шкільній освіті: Modern Studies Journal available at journal-ems.com; ISSN 2522-9400 Vol 5 No 3 С.359-364.

6. Куліненко Л.Б. Шкільна освіта як базис професійного самовизначення: від навчання до профорієнтації//Матеріали XIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути» (м. Київ 26 лютого 2021 року)

7. Куліненко Л.Б. Визначення показників поліфункціональності професійної діяльності майбутніх фахівців технологічної галузі // Матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції: Досягнення і перспективи науки, освіти та виробництва: 2020 (м. Київ, 23 грудня 2020 року) С.303-313,

8. Куліненко Л.Б. Профорієнтаційна робота як науково педагогічна проблема в сучасній школі / Л. Куліненко //Міжгалузеві диспути: динаміка та розвиток сучасних наукових досліджень: матеріали II Міжнародної наукової конференції, м. Рівне, 9 вересня, 2022 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. — 115-119 с.

9. Куліненко Л.Б. Сучасна профорієнтаційна робота та особливості її запровадження в сучасній шкільній освіті/ Л. Куліненко //ISSN 2522-9400 European Modern Studies Journal Vol 5 No 3 available at journal-ems.com European Modern Studies Journal, 2021, 5(3) с. 359-364

10. Мерзлякова О. Л. Методики професійного самовизначення / О. Л. Мерзлякова, Г. О. Євдокимова. – К. : Шк. світ, 2011. – 120 с.

11. Професії майбутнього : аналіт. записка / [Джинчарадзе Н. Г., Мар'яненко Г. І., Ортікова Н. В.]; за заг. ред. Р. В. Войтович. – К. : ІПК ДСЗУ, 2018. – 24 с. – Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/analitichna-zapyska-profesiyi-maybutnogo-2018>

12. Професія. Кар'єра. Успіх : Метод. посіб. / Автори-упоряд. : Лях Т. Л., Малієнко Ю. М., Тимошенко Н. Є., Цюман Т. П., Шеламкова А. М.; За аг. ред. Цюман Т. П. – Видання друге, перероб. й доп. – К. : Основа – Принт, 2010. – 184 с.

13. Пряжникова Е. Ю. Профорієнтація : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е. Ю. Пряжникова, Н. С. Пряжников. – 5-е изд., испр. и доп. – М. : Издательский центр “Академия”, 2010. – 496 с.

14. Путівник профорієнтації : наук. - практ. реком. / Н. Г. Джинчарадзе, Л. Й. Літвінчук, Н. В. Савченко, Н. В. Ортікова, Н. В. Балашова, О. В. Грамма, М. В. Богуслав. – К. : ІПК ДСЗУ, 2018. – 43 с.– Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/publikaciya/putivnyk-proforyentaciyi2018>

15. Світлична Н. Вибір майбутнього професійного шляху в період життєвого самовизначення / Н. Світлична // Соціальний педагог. – 2008. – №5.

16. Янцур М. С. Професійна орієнтація і методика профорієнтаційної роботи. Курс лекцій. Навчальний посібник. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2012. – 464 с.

17. Янцур М. С. Практикум з професійної орієнтації і методики профорієнтаційної роботи. Навчальний посібник. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2012. – 216 с. 10

Затверджено на засіданні кафедри технологічної освіти та природничих наук
(протокол № 8 від 07 лютого 2024 р.)